

bijlage

Wnb; overwegingen vergunning; Bochtafsnijding
vloedgeul vaarverbinding Holwerd – Ameland;
Waddenzee

**Directoraat-generaal Agro en
Natuur**

Directie Natuur en Biodiversiteit

Behandeld door

Datum

25 september 2018

Bijlage nummer	1
Horend bij kenmerk	DGAN-NB / 18229159
Datum	26 september 2018
Contactpersoon	

Inhoud

1 ONDERWERP AANVRAAG	2
2 PROCEDURE	2
3 WETTELIJK KADER	2
3.1 Relevante artikelen Wet natuurbescherming.....	2
3.2 Bevoegdheid.....	3
3.3 Vergunningplicht.....	3
3.4 De beoordeling van projecten en andere handelingen	3
4 INHOUDELIJKE BEOORDELING	4
4.1 Afbakening	4
4.2 Mogelijke effecten en mitigatie.....	5
4.3 Cumulatie	9
5 CONCLUSIE VERGUNNINGVERLENING	10

1 ONDERWERP AANVRAAG

Het Waddeneiland Ameland is bereikbaar met veerboten die gebruik maken van de vaargeul in de Waddenzee tussen Holwerd en Ameland. Om de betrouwbaarheid van de dienstregeling van de veerverbinding te vergroten en het baggerbezwaar te verminderen is voorgenomen de bocht in de vaargeul af te snijden. Daarnaast wil Rijkswaterstaat de huidige onnatuurlijke situatie van instandhouding van de ebgeul door uitbaggeren beëindigen en in plaats daarvan de door natuurlijke processen ontstane vloedgeul beter benutten.

De activiteiten die worden uitgevoerd zijn de volgende:

Tijdelijke activiteiten

- Baggerwerkzaamheden in de vloedgeul;
- Verspreidingswerkzaamheden vrijkomend materiaal in de ebgeul;
- Emissies van stoffen;
- Tijdelijk extra vaarbewegingen.

Permanente activiteiten

- Gebruik van de vloedgeul als vaarroute.

De aangevraagde activiteit kan tot effecten leiden op de beschermde natuurwaarden het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de voorgenomen activiteit wordt kortheidshalve verwezen naar Passende Beoordeling (hierna: PB) bij de aanvraag.

2 PROCEDURE

Op 29 juni 2018 (uw kenmerk: WAB003896.BRF001.CB) ontving ik uw aanvraag. Bij e-mail van 29 juni 2018 heb ik de ontvangst van uw aanvraag bevestigd.

Op 3 augustus 2018 (uw kenmerk: WAB003896.BRF002.CB. DB) heb ik een aanvulling ontvangen.

Bij brief van 14 augustus 2018 (kenmerk: DGAN-NB / 18213926) heb ik u verzocht de aanvraag aan te vullen. De gevraagde aanvulling heb ik van u op 16 augustus 2018 (uw kenmerk: 17A094) ontvangen.

3 WETTELIJK KADER

3.1 Relevante artikelen Wet natuurbescherming

In relatie tot het betrokken Natura 2000-gebied zijn in deze relevant de artikelen 2.7, lid 2, jo 1.3, lid 5 van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) en 2.8, lid 1, artikel 2.9, lid 5 tot en met 8 van de Wnb, artikel 2.7, lid 1, sub b en 2.12, Besluit natuurbescherming (hierna: het Bnb).

De exacte wetsteksten zijn te raadplegen op www.overheid.nl onder 'wet- en regelgeving'.

3.2 Bevoegdheid

De voorgenomen activiteit valt onder artikel 1.3, lid 1, onder c, van het Bnb, luidend: het treffen van maatregelen en voorzieningen die nodig zijn met het oog op de ontwikkeling, werking en bescherming van hoofdwaters als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Waterbesluit.

Op grond van artikel 1.3, lid 5, van de Wnb, de artikelen 1.2 en 1.3 van het Bnb en het Besluit mandaat, volmacht en machtiging voor LNV 2017 (Staatscourant 15 november 2017, nr. 65924), in samenhang met het Besluit ondermandaat, volmacht en machtiging voor het directoraat-generaal voor Agro en Natuur van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit 2017 (Staatscourant 22 november 2017, nr. 67554), zijn de (plaatsvervangend) directeur van de directie Natuur en Biodiversiteit van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, alsmede het MT-lid van de genoemde directie wiens werkterrein het betreft, namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gemachtigd inzake de besluitvorming over vergunningaanvragen op grond van artikel 2.7, lid 2, van de Wnb.

3.3 Vergunningplicht

De aangevraagde activiteit kan mogelijk de kwaliteit doen verslechteren van of een significant verstorend effect hebben op de in hoofdstuk 4 genoemde beschermde natuurwaarden.

3.4 De beoordeling van projecten en andere handelingen

3.4.1. Project met mogelijk significante gevolgen

De door u voorgenomen activiteit is een project in de zin van artikel 2.7, lid 2 van de Wnb dat, afzonderlijk of in cumulatie met andere plannen of projecten kan leiden tot significante gevolgen (gevaar) voor de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura-gebied. Het betreft een (materiële) ingreep in het natuurlijke milieu of landschap. De door u voorgenomen activiteiten zijn te beschouwen als 1 project omdat zij onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn.

3.4.2. Passende beoordeling

Voor een project dat, afzonderlijk of in cumulatie kan leiden tot significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen, kan alleen een vergunning verleend worden als een PB gemaakt is door de aanvrager, rekening houdend met instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. De bij de aanvraag gevoegde PB biedt de grondslag voor de (nadere) vaststelling van de aard en omvang van de gevolgen (mede gelet op de eventuele cumulatie van gevolgen) en de wijze waarop in mitigatie is voorzien. In de PB zijn de effecten getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit betreffende Natura 2000 gebied Waddenzee. Een PB is niet vereist wanneer sprake is van een project dat direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied. Een PB is evenmin vereist wanneer sprake is van de herhaling of voortzetting van een plan of project waarvoor al eerder een PB is gemaakt en wanneer een nieuwe PB geen nieuwe inzichten kan opleveren. Dit is beide niet aan de orde.

De gevraagde vergunning kan slechts verleend worden, indien ik mij ervan heb kunnen verzekeren dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden. In het onderstaande volgt mijn beoordeling van de effectenanalyse zoals neergelegd in de PB.

4 INHOUDELIJKE BEOORDELING

4.1 Afbakening

Gebied

De bochtafsnijding vindt plaats tussen Holwerd en Ameland in het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Gevolgen

Ten behoeve van de beoordeling van de gevolgen is geïnventariseerd welke in redelijkheid denkbare typen gevolgen onderzocht moeten worden. Dit betreft:

- Ruimtebeslag
- Verstoring door beweging, licht en (onder)watergeluid (aanleg- en gebruiksfase)
- Stikstofemissie- en depositie

Natuurwaarden

De natuurwaarden die door de genoemde gevolgen beïnvloed kunnen worden zijn:

- Habitattypen: H1110A (Permanent overstromde zandbanken (getijdengebied) en H1140 (Slik- en zandplaten(getijdengebied)).
- Habitatrichtlijnsoorten: Rivierprik, zeeprik, fint, bruinvis, grijze zeehond en gewone zeehond.
- Vogelrichtlijnsoorten
  - Broedvogels: Lepelaar
  - Niet-Broedvogels: zilverplevier, kanoet, bonte strandloper, wulp, rosse grutto, bergeend, smient, pijlstaart, eider en kluut.

De diverse beschermde waarden en de relevante instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied staan vermeld op www.rijksoverheid.nl/lnv ('Onderwerpen' > 'Natuur en Biodiversiteit' > 'Natura 2000').

Conclusie afbakening

Ik ben van oordeel dat de afbakening van het gebied, gevolgen en natuurwaarden dat door de aangevraagde activiteit beïnvloed zou kunnen worden in de PB op een juiste wijze heeft plaatsgevonden.

4.2 Mogelijke effecten en mitigatie

4.2.1 Habitattypen

H1110A

Bij de aanleg van de vaargeul in de vloedgeul wordt 3,5 ha, (0,0026 %) van het totale areaal aan H1140 (Slik- en Zandplaten), omgezet in H1110A (Permanent overstroomde zandbanken). In de ebgeul vindt geen directe verandering plaats in oppervlakte van het habitatype door de uitvoeringswerkzaamheden.

In de vloedgeul zal beperkt kwaliteitsverlies optreden. De ebgeul zal zich na het opvullen, wat 5 jaar kan duren, herstellen en het bodemleven zal zich opnieuw ontwikkelen. Er zal immers er geen bodemberoering meer plaatsvinden door de veerboot en baggerwerkzaamheden.

Tijdens de aanleg van de vloedgeul zal de vertroebeling gedurende 2-3 maanden beperkt toenemen. Na de aanleg neemt de vertroebeling in de waterkolom licht af. Na het verspreiden van aanlegmateriaal uit de vloedgeul in de ebgeul en onderhoudsmateriaal uit de Zuidelijke geul, wordt het gebied naar verwachting weer geschikt voor bepaalde soorten vissen en kreeftachtigen.

Het verstorend effect van de baggerwerkzaamheden en het verspreiden tijdens de aanleg door licht en geluid is niet van invloed op de habitatype H1110A. De typische soorten zoals benthos zijn hier niet gevoelig voor en typische vissoorten kunnen uitwijken naar een niet-verstoord deel.

H1140

Bij de aanleg van de vaargeul in de vloedgeul wordt 3,5 ha, (0,0026 %) van het totale areaal aan H1140 (Slik- en Zandplaten) omgezet in H1110A (Permanent overstroomde zandbanken). Het verlies van 3,5 ha H1140 wordt teniet gedaan door de verzanding in het gebied. Habitat H1140 zal dus toenemen in het plangebied (ten koste van H1110A). In de ebgeul vindt geen directe verandering plaats in oppervlakte van het habitatype door de uitvoeringswerkzaamheden.

De droogvalduur van de aanwezige platen na aanleg van de vloedgeul blijft grotendeels gelijk. Enkel nemen deze in de directe omgeving van de vloedgeul lichtelijk af door de hogere dynamiek en in de omgeving van de ebgeul juist toe.

In de huidige situatie ondervinden de platen geen vorm van menselijke bodemberoering. Bij het in gebruik nemen van de vloedgeul als vaargeul blijft bodemberoering op de platen afwezig. Wel is het door een veranderend stromingspatroon te verwachten dat de bodemgemeenschap op de platen verandert. Bij ingebruikname van de vloedgeul zal hier naar verwachting eenzelfde bodemdiergemeenschap ontwikkelen als nu langs de ebgeul aanwezig is. De foerageerfunctie van de plaat langs de geul verandert daarmee niet.

De schelpdierbank aanwezig ten noorden en oosten van de ebgeul komt op een grotere afstand te liggen van de nieuwe vaargeul. Enkel de verspreidingswerkzaamheden bij het opvullen van de ebgeul vinden plaats binnen het verstoringslimiet (circa 1.000 m) van een schelpdierbank. Met het afnemen van de terugstroom en het stabiel verspreiden van het gebaggerde sediment kan aangenomen worden dat de schelpdierbanken op de platen geen negatief effect ondervinden van de aanleg werkzaamheden. Bij de onderhoudswerkzaamheden wordt ten dele slib uit de Zuidelijke geul in de ebgeul verspreid. Dit gebeurt in de huidige situatie ook al en de schelpdierbanken zijn in recente jaren enkel toegenomen in omvang rondom het plangebied.

Het verstoring effect van de baggerwerkzaamheden en het verspreiden tijdens de aanleg door licht en geluid is niet van invloed op de habitattypen H1140. De typische soorten zoals benthos zijn hier niet gevoelig voor en typische vissoorten kunnen uitwijken naar een niet-verstoord deel.

De permanente verstoring door onderhoudsbaggerwerk en de veerboot met betrekking tot de visgemeenschap is niet intensiever dan in de huidige situatie. Eerder minder intensief omdat het baggerbezwaar naar verwachting afneemt.

Conclusie

Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Er is geen sprake van verslechtering van natuurlijk habitat in het betreffende Natura 2000-gebied.

4.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

Zeeprik, rivierprik en fint

Het plangebied is niet relevant voor het halen van de instandhoudingsdoelstelling van deze soorten. Eventueel incidenteel aanwezige exemplaren kunnen de verstoring ontwijken.

Bruinvis

De bruinvis komt voor in de hoofdgeul van het Dantziggat en in het Molengat, maar niet in het plangebied of tussen het plangebied en Zuiderspruit. De bruinvis is gevoelig voor verstoring door scheepvaart. Door het intensieve gebruik van de vaargeul door scheepvaart is deze weinig geschikt als leefgebied voor de bruinvis.

Grijze zeehond

In het plangebied komen geen ligplaatsen van grijze zeehonden voor. Het gebied wordt ook niet gebruikt als foeragegebied.

Gewone zeehond

De gewone zeehond heeft ligplaatsen in de Zuiderspruit ten oosten van het plangebied en in het Dantziggat ten westen van de Piet Scheveplaat en wordt regelmatig in de vaargeul waargenomen. In de huidige situatie vinden er al baggerwerkzaamheden in de ebgeul en de Zuidelijke geul plaats en is er een regelmatige veerbootdienst naar Ameland door de vaargeul.

Het baggeren van de vloedgeul vindt op grotere afstand van de ligplaats in de Zuiderspruit plaats dan de baggerwerkzaamheden in de ebgeul: de huidige afstand is ongeveer 500 m en dit neemt toe tot ongeveer 1.000 m. Gezien de toename in afstand is er geen effect van de baggerwerkzaamheden in de vloedgeul op de ligplaatsen.

Het materiaal uit de vloedgeul wordt deels in de ebgeul gestort. In de huidige situatie wordt ook regelmatig materiaal gestort in de ebgeul zonder dat dit leidt tot verstoring van de zeehondenrustplaats ten oosten van de ebgeul. De activiteit is voor de zeehonden zo voorspelbaar dat dit niet leidt tot verstoring. Aanname is dat het storten van materiaal uit de vloedgeul in de ebgeul dan ook niet zal leiden tot verstoring van de zeehonden op de rustplaatsen ten oosten van de ebgeul.

De afstand van de ligplaats langs Dantziggeul tot de vloedgeul is zo groot (2 km) dat effecten van de baggerwerkzaamheden in de vloedgeul op de gewone zeehonden op deze ligplaats uitgesloten kunnen worden.

Conclusie

Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Er is geen sprake van verslechtering van het leefgebied in het betreffende Natura 2000-gebied en ook geen verstoring van de soorten.

4.2.3 Vogelrichtlijnsoorten

De verstoringsafstand van het plangebied is ongeveer 200 m. Voor de relevante vogels is deze verstoringsafstand aangehouden.

-Broedvogels

Indien de werkzaamheden plaatsvinden buiten het broedseizoen (Q1 (januari-maart) en Q4 (oktober-december)), treden er geen effecten op broedvogels op. Indien in het broedseizoen (Q2 (april-juni) en Q3 (juli-september)) wordt gewerkt, kunnen er effecten ten aanzien van de lepelaar optreden.

Het aantal broedparen van de lepelaar zit ver boven de instandhoudingsdoelstelling. Het tijdelijk niet beschikbaar zijn van 2 km aan oeverlengte in de vloedgeul zal niet van invloed zijn op het realiseren van het instandhoudingsdoelstelling. Op termijn wordt de situatie gunstiger, omdat de verstoring in de ebgeul verdwijnt.

Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Er is geen sprake van verslechtering van leefgebied in het betreffende Natura 2000-gebied en ook geen verstoring van de soort.

- *Niet-Broedvogels*

Aanlegfase

Tijdens de aanlegfase wordt de ebgeul nog steeds gebruikt als vaarroute en als verspreidingslocatie en wordt er gebaggerd in de vloedgeul. Er is dan sprake van een maximale verstoring rondom beide geulen. De aantallen zilverplevier, kanoet, bonte strandloper en rosse grutto komen door de verstoring in de aanlegfase niet beneden hun respectievelijke instandhoudingsdoelstellingen.

De wulp daarentegen zit al beneden zijn instandhoudingsdoel en het seizoen gemiddelde wordt op jaarbasis tijdelijk met 37 vogels verminderd. Er is echter sprake van een kortdurend effect (2 maanden) tijdens het graven van de vaargeul in de vloedgeul, waarbij de ebgeul nog steeds gebruikt wordt als vaargeul. Bij de ingebruikname van de vloedgeul als vaargeul, vervalt de verstoring door het gebruik van de ebgeul. Een significant negatief effect door deze tijdelijke verstoring is dan ook uit te sluiten.

Door eiders en bergeend wordt gefoerageerd in het gebied tussen de verhoging langs de vloedgeul en de Dantziggeul zuid. Deze zone valt buiten de verstoringszone van de vloedgeul, zodat tijdens de aanleg geen verstoring van eiders en bergeenden zal plaatsvinden.

De bergeend gebruikt de Dantziggeul ook als ruiplek. Deze locatie ligt op 1,5-2 km van het begin (oostkant) van de huidige vaargeul in de ebgeul en ongeveer 1.000 m van het einde van de ebgeul. Aangezien het einde van de ebgeul en de vloedgeul samenvallen is de minimale afstand tot de ruiplaats ook bij de aanleg van de ebgeul minstens 1.000 m, zodat verstoring kan worden uitgesloten.

Ook voor smient, pijlstaart en kluut geldt dat bij de aanleg van de vaargeul in de vloedgeul de gemiddelde afstand van de vaargeul tot de Dantziggeul-Zuid afneemt, maar dat de minimale afstand van de vaargeul tot de Dantziggeul overall minstens 500 m is, zodat verstoring kan worden uitgesloten. Indien in het zomerhalfjaar wordt gewerkt zijn er geen smienten en pijlstaarten aanwezig, zodat deze soorten niet door de aanlegwerkzaamheden verstoord kunnen worden.

Gebruiksfase

In de gebruiksfase wordt alleen de vloedgeul gebruikt en is de verstoring beperkt tot de directe omgeving van deze geul. Aanname hierbij is dat er geen activiteiten meer in de ebgeul plaatsvinden. Het vullen van de geul duurt waarschijnlijk 5 jaar.

Het gebruik van de vloedgeul als vaargeul heeft een positief effect op de zilverplevier, kanoet, bonte strandloper, rosse grutto en ook op de wulp, omdat de ebgeul en directe omgeving niet meer verstoord worden en zich zullen herstellen. De ingreep heeft een tijdelijk negatief effect.

De bergeend maakt gebruik van de zuidelijke tak van het Dantziggat en verblijft op 1,5 - 2 km van de huidige vaargeul om te ruien. De verstoringafstand is ongeveer 200 m. Door de ingebruikname van de vloedgeul als vaargeul is de afstand tot deze groep ruiers 500 m.

De smient gebruikt de zuidtak van het Dantziggat als slaappleats. Bij de ingebruikname van de vloedgeul als vaargeul kan de afstand tot de slaappleats afnemen tot 500-900 m.

In het Dantziggat zuid van de vloedschaar verblijven in de wintermaanden enkele honderden pijlstaarten. Door het gebruik van de vloedschaar als vaargeul wordt de afstand tot deze vogels 500-900 m.

In de wintermaanden foerageren eiders in de zone tussen het Dantziggat en de hoge wal van de vloedgeul op bodemdieren. Voor de eider geldt dat bij gebruik door vaartuigen van een vaargeul, waarmee dus de route van de verstoringbron voorspelbaar is. Het foerageergebied ligt buiten de verstoringzone van 200 m van de vaargeul.

De zuidtak van het Dantziggat is vrij slikkig, waardoor dit gebied geschikt is als foerageergebied voor kluten. De afstand van de vaargeul in de vloedgeul tot de zuidtak van het Dantziggat bedraagt 500-900 m. Ook wordt de zuidtak gebruikt als rustplek. De afstand tot de vaargeul bedraagt minstens 500-900 m.

Conclusie

Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen is uit te sluiten. Er is geen sprake van verslechtering van leefgebied in het betreffende Natura 2000-gebied en ook geen verstoring van de soorten.

4.2.4 Voorschriften

De in de vergunning genoemde voorschriften 12 tot en met 19 zijn afkomstig uit het Natura 2000-beheerplan Waddenzee Periode 2016-2022.

4.2.5 Stikstofdepositie

Op 17 mei 2018 heeft een berekening plaatsgevonden met AERIUS Calculator. Gebleken is dat de stikstofdepositie van de voorgenomen activiteit kleiner of gelijk is aan 0.05 mol N/ha/jr. De stikstofdepositie is hiermee niet vergunningplichtig.

4.3 Cumulatie

Bij vergunningverlening voor een project dient een beoordeling plaats te vinden van de cumulatieve gevolgen indien het project, afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende Natura 2000-gebied. Vergunning kan alleen verleend worden als het project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten geen significante gevolgen heeft.

Ik heb hiervoor reeds geconcludeerd dat de uitvoering van de voorgenomen activiteit zelfstandig beschouwd, niet kan leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het betreffende Natura 2000-gebied of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het betreffende gebied is aangewezen.

Ik concludeer dat in de aangeleverde PB een volledige en juiste cumulatie-toetsing is uitgevoerd.

5 CONCLUSIE VERGUNNINGVERLENING

Met de door u uitgevoerde PB als bedoeld in artikel 2.8, lid 1, van de Wnb en de daarbij behorende rapportages en documenten, is de zekerheid verkregen dat met het uitvoeren van de aangevraagde activiteit, rekening houdend met de relevante instandhoudingsdoelstellingen en met inachtneming van de in de vergunning opgenomen voorschriften, waaronder mitigerende maatregelen, geen aantasting zal optreden van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee.

Op grond van het bovenstaande ben ik van mening dat de gevraagde vergunning, onder de opgenomen voorschriften en beperkingen, kan worden verleend.